

Eesti Töötervishoiuarstide Seltsi pakkumus

Raviarsti ja töötervishoiuarstide vahelise koostöö väljaarendamine pikaajalisel haiguslehel olevate inimeste töövõimetuse ennetuse protsessis

1. Kirjeldus tööde eesmärgist ja sisust, lähtudes tehnilises kirjelduses toodud tingimustest.

Projekti eesmärgiks on tulenevalt pakkumuskestest anda sisend raviarsti ja töötervishoiuarsti vahelise koostöö ja andmevahetuse väljaarendamiseks, et toetada arstide raviotsuste tegemist ja tööandjatel töökeskkonna ja tööülesannete vajalikku kohandamist haigestumise varajasemas staadiumis, et tagada optimaalne tööle naasmine.

Praeguses ajutiste töövõimetuste protsessis on üheks probleemiks puuduv tähelepanu kohandamiseks pikaajalisel haiguslehel oleva inimese töötingimusi ja töökeskkonda tervisega sobivateks.

Eesti Töötervishoiuarstide Selts (ETTAS) soovib pakkuda omapoolse sisendi lahenduste loomisse, kus raviarstil tekib võimalus konsulteerida töötervishoiuarstiga sobivate ajutiselt rakendatavate meetmete osas osalise koormuse või kergemate tööülesannete ning töökeskkonna kohanduste suhtes.

- **ETTAS esitab analüüsi ja konkreetsed ettepanekud toetamiseks vajalike seaduse muudatuste välja töötamist.**
- **ETTAS kaardistab**
 - 1) koostöö võimalikke erinevaid variante raviarsti ja töötervishoiuarsti vahel konsulteerimiseks,**
 - 2) töötervishoiuarsti kaasamispehmohtted töökeskkonna ja töötingimuste kohandamisel,**
 - 3) minimaalse vajaliku andmevahetuse ja suhtlusviisid raviarsti/perearsti, töötaja ja tööandja vahel.**

Esitamise tähtaeg 31.märts 2023.

2016. aastal avaldatud analüüsi raport Euroopa Liidu liikmesriikide rehabilitatsiooni ja tööle naasmise korraldusest toob välja, et tööle naasmise protsessis on tööandjal kriitiline roll ning varases haigestumise järgus läbiviidud sekkumised vähendavad töölt eemale jäämist ning võimaldavad kiiremat tööle naasmist. Mida pikem on haiguse tõttu töölt eemalolek, seda raskem on hilisem täiemahuline tööle naasmine.

Töötervishoiuarstid on ainuke eriala, kelle väljaõpe võimaldab hinnangut anda töötingimuste ja terviseseisundite omavahelisele koosmõjule. Ülejäänud arstkonnale töötervishoiu teadmisi pehmoõppe käigus ei anta. Ka paljudes teistes riikides on terviseprobleemidega töötajate võimalikult kiireks tööle tagasi suunamiseks rakendatud töötervishoiuarstide kompetentsi.

Töötervishoiuarstide hinnangul tagab kvaliteetse ja efektiivse töökeskkonnaalase nõustamise see, kui konsulteerivaks arstiks on ettevõttele (töökohale) töötervishoiu partnerlustteenust osutav töötervishoiuarst- tema on pädev hindama, kuidas töökeskkonna ohutegurid ja töö iseloom konkreetse inimese tervist mõjutavad ning millistes tingimustes töötaja tööd teha tohib. See tagaks ka sujuva konsulteerimisvõimaluse ettevõtte ja töötervishoiuarsti vahel, kui tekivad küsimused soovitatud muudatuste elluviimisel.

Optimaalsete konsulteerimise tulemuste saavutamiseks kirjeldab ETTAS

- konsulteerimise protsessi – eelistatult e-konsultatsioonina, vastuse edastamine eelistatult Haigekassa planeeritavasse töövõimetuslehega seotud dokumenti, mida näevad nii raviarst/perearst (suunav arst) kui tööandja ja töötaja;
- saatekirja tingimused konsulteerimisele suunavale arstile ja kriteeriumid vastuse vormistamiseks, mh piirangute märkimiseks tööajas ja tegevustes, ettepanekud töökoha (ajutiseks) kohandamiseks, lubatud tegevused, vajalikud lisateenused nt Töötukassa/ ja või Eesti Haigekassa (näiteks taastusravi) poolt.

ETTAS hinnangul on vajadus kahe erineva tasemega konsultatsiooniks:

1. Konsultatsioon on võimalik teostada digitaalsete andmete baasil (saatekiri, vajadusel lisaks digiloo terviseandmetega tutvumine ning patsiendi töökoha töökeskkonna riskianalüüs ja muud töökeskkonna kohta olemasolevad andmed)
2. Vajalik on töötaja kutsumine visiidile ja /või kontakteerumine patsiendi tööandjaga, kui tegemist on ettevõttega, kellele konsulteeriv töötervishoiuarst töötervishoiuteenust ei ole osutanud

Esitamise tähtaeg 31.märts 2023.

Varase tööle naasmise efektiivsust toetab konkreetse töötaja konkreetsete töötingimuste ja töökorralduse vajaduspõhine muutmine ning töötaja ja tööandja aktiivne osalemine nn individuaalse tööle naasmise plaani (vajalikud ravi- ja taastusravi või rehabilitatsiooni protsessid, töökeskkonna ja töökorralduse (ajutised) muudatused) täitmiselⁱⁱ. Seetõttu on oluline raviarsti, töötervishoiuarsti, töötaja ja tööandja koordineeritud koostöö ja arusaam kõikide osalejate panusest.

Sihipärane suhtlemine tööandjaga vajalike töötingimuste korraldamiseks on hästi toimiva varase tööle naasmise eelduseksⁱⁱⁱ

Euroopa Liidu keskmisega võrreldes on Eestis vanusegrupis 50-69 eluaastat oluliselt rohkem töötajaid, kelle hinnangul nende terviseprobleemid on tingitud töökeskkonna mõjust (Eestis 37.59% vr EL keskmine 26.87%), samuti pikaajalise terviseprobleemiga töötajaid (Eestis 57.5% vr EL keskmine 34.1%)^{iv}. Teadmised rohkem ohustatud töötajagrupidest, erinevate töövaldkonna peamistest ohuteguritest ja nende tervisetoiimest aitavad saavutada optimaalseid tingimusi varseks ja ohutuks tööle naasmiseks.

Mitmete töökeskkonna ohuteguritega kokkupuude on keelatud või peab järgima piiranguid alaealiste, rasedate ja rinnaga toitvate naiste puhul.

- **ETTAS koostab ja esitab (Wordi formaadis) juhendmaterjalid raviarstile, käsitledes**
 - 1) varase tööle naasmise põhiprintsiipe parimale töötervishoiupraktikale toetudes,
 - 2) tööga seotud asjaolusid, millele tähelepanu pöörata pikaajalisel haiguslehel oleval töötajal,
 - 3) töötervishoiuarstiga konsulteerimise korraldust,
 - 4) töötervishoiuarstide poolt konsultatsiooni vormis pakutavat tuge, millele nad seda tehes tuginevad ja mida sellelt oodata kuidas seda kirjeldada patsiendi haigusloos, kokkuvõtliku ülevaate riskiteguritest töökeskkonnas,
 - 5) ülevaadet Käsitlusjuhendist töötervishoiuarstidele ning selle kasutamisest muu eriala arstina.

Esitamise tähtaeg 30.juuni 2023.

- **ETTAS viib läbi koolitused raviarstidele 4 regioonis (Tallinn, Tartu, Jõhvi, Pärnu) ja töötervishoiarstidele. Koolituse maht raviarstidele on 4 tundi ja töötervishoiarstidele 3 tundi. Koolitusteks koostatakse koolitusvideo mahuga 15–30 min ja loengumaterjalid PowerPoint formaadis.**
Koolituste läbiviimine toimub koostöös Sotsiaalministeeriumiga: ETTAS poolt koolituse läbiviijad, Sotsiaalministeerium vastutab koolitusteks vajaliku korralduse eest (registreerumine, kutsed, ruumid ja toitlustus osalejatele). Koolituse täpsed kuupäevad lepitakse tellijaga kokku töö käigus.
Töö teostamise aeg vahemikus 01.september 2023 kuni 28.veebruar 2024.

2.Tööde läbiviimise aja- ja tegevuskava.

NB! Juhime tähelepanu, et ETTAS lähtub pakkumise koostamisel pakkumuskutses toodud tegevuste ajakavast, mis erineb pakkumuskutse Tellimuse sisu, eesmärgid ja ajakava toodud kirjeldusest juhendmaterjalide esitamise aja osas.

2.1 I etapp jaanuar 2023- juuni 2023

ETTAS esitab:

- analüüsi seadusemuudatuste vajaduse osas- kas ja milliseid seadusmuudatusi on vaja sisse viia, et tagada koostöö raviarsti ja töötervishoiarsti vahel konsulteerimiseks ja töötervishoiarsti kaasamiseks raviotsuste tegemisel ning andmevahetuses raviarsti, töötaja ja tööandja vahel. Esitamise tähtaeg 31.märts 2023
- koostööprotsesside kirjelduse, e-konsultatsiooni saatekirja nõuded, konsultatsiooni vastuse nõuded, sh piirangute kirjeldamine tööajas ja tegevustes, ettepanekud töökoha (ajutiseks) kohandamiseks, lubatud tegevused, vajalikud lisateenused nt Töötukassa poolt. Esitamise tähtaeg 31.märts 2023
- juhendmaterjalid (Wordi formaadis) raviarstile põhiprintsiipidest, millistele tööga seotud asjaoludele tähelepanu pöörata pikaajalisel haiguslehel oleval töötajal, varase töölenaasmise põhiprintsiipe parimale töötervishoiupraktikale toetudes, töötervishoiarstiga konsulteerimise protsessi ja konsultatsiooni eesmäärke, miks ja kuidas kasutada Käsitlusjuhendit töötervishoiarstidele muu eriala arstina.
 Esitamise tähtaeg 30.juuni 2023

2.2 II etapp juuli 2023- veebruar 2024

ETTAS esitab:

- koolitusvideo mahuga 15–30 min ja loengumaterjalid PowerPoint formaadis. Esitamise tähtaeg 28.veebruar 2024
- ETTAS lektorite poolt viiakse läbi koolitused raviarstidele ja töötervishoiarstidele 4 regioonis (Tallinn, Tartu, Jõhvi, Pärnu). Koolituse maht raviarstidele on 4 tundi ja töötervishoiarstidele 3 tundi. Koolitused viiakse läbi perioodil 01.september 2023 kuni 28.veebruar 2024.

3. Tööde maksumus I etapi ja II etapi kohta ja kokku km-ta.

I etapi maksumus: õigusanalüüs, koostööprotsessi kirjeldus, konsultatsiooni nõuded saatekirjale ja vastusele ning juhendmaterjalid raviarstidele ja töötervishoiuarstidele 9400 EUR km-ta.

II etapi maksumus: koolitusmaterjalid (koolitusvideod ja loengumtaerjalid), 4 koolitust a`4 tundi raviarstidele ja koolitus 3 tundi töötervishoiuarstidele 5600 EUR km-ta.

Kokku maksumus 15 000 EUR km-ta.

4. Pakkujate vastavus lepingupartnerile esitatud nõuetele.

Projektis on andnud nõusoleku osaleda

Dr Karin Sarapuu, ETTAS juhatuse esinaine, HeBA Clinic OÜ, töötervishoiuarst/kvaliteedijuht (CV lisatud pakkumusele)

Roll projektis tegevuste koordineerimine, infovahetamine tellijaga, juhendmaterjalide väljatöötamine arvestades, koolituste läbiviimine.

Dr Anneli Einroos, MA, ETTAS liige, Esmed Töötervishoid, töötervishoiuarst (CV lisatud pakkumusele)

Roll projektis juhendmaterjalide väljatöötamine, koolituste läbiviimine.

Dr Helary Lainjärv, ETTAS juhatuse liige, Medihub OÜ tegevjuht, töötervishoiuresident Soomes (CV lisatud pakkumusele)

Roll projektis on kehtiva seadusandluse analüüsimine projekti kontekstis ja vajalike seadusmuudatuste ettepanekute koostamine

Konsulteriva eksperdina on andnud nõusoleku osaleda

Dr Tiia Jasjukevitš, sisearst, Qvalitas Arstikeskus AS ja HeBA Clinic OÜ (CV lisatud pakkumusele).

Dr Jasjukevitši töökogemus hõlmab töötamist pikaajaliselt sisearstina nii ematasandil kui stationaarse arstina ning Töötukassa ekspertarstina. Tema roll projektis on nõustada

- töövõimet ja töötamise jätkamist toetavate tööturuteenuste osas, mida töötervishoiuarsti konsultatsioon hõlmab ning
- raviarsti vaatest ootuste osas töötervishoiuarstile kui konsulterivale arstile.

Osalejate on teadmised ja kogemused EV töötervishoiu sh tööst põhjustatud

haiguste, töökeskkonna parendamise ning ennetus- ja ravitöö metoodikate

arengukontseptsioonide väljatöötamises ja edendamises ning juhendmaterjalide ja

täiendkoolituste läbiviimisel. Nad on aktiivselt võtnud osa töötajate töökeskkonda ja töötajate tervisekaitset hõlmavate seaduste ja juhendmaterjalide väljatöötamisel.

ⁱ Alice Belin, Claire Dupont, Lise Oulès, Yoline Kuipers and Elena Fries-Tersch (Milieu Ltd). Rehabilitation and return to work: Analysis report on EU and Member States policies, strategies and programmes. European Agency for Safety and Health at Work, 2016

ⁱⁱ Marie H T Martin 1, Maj Britt D Nielsen, Signe M A Petersen, Louise M Jakobsen, Reiner Rugulies. Implementation of a coordinated and tailored return-to-work intervention for employees with mental health problems. *Journal of Occupational Rehabilitation* 22(3):427-36, Jan.2012

ⁱⁱⁱ Franche, Renée-Louise PhD; Severin, Colette N. MHSc; Hogg-Johnson, Sheilah PhD; Côté, Pierre PhD; Vidmar, Marjan MD, MSc; Lee, Hyunmi MSc. The Impact of Early Workplace-Based Return-to-Work Strategies on Work Absence Duration: A 6-Month Longitudinal Study Following an Occupational Musculoskeletal Injury. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*: September 2007 - Volume 49 - Issue 9 - p 960-974 doi: 10.1097/JOM.0b013e31814b2e9f

^{iv} Safer and healthier work at any age — occupational safety and health (OSH) in the context of an ageing workforce. 11.12.2022 <https://visualisation.osha.europa.eu/ageing-and-osh#!/key-issue/early-exit-labour-market/EE/EU>

Pakkumus esitatud 13.12.2022

Karin Sarapuu
Eesti Töötervishoiuarstide Seltsi esinaine
/allkirjastatud digitaalselt/